Летописите на Старогор - Записки от Последните дни

ПРЕДИСТОРИЯ

Старите неведнъж мъмрели са, че:

„Ка́квото било е, пак се връща;
и каквото се е вършило, пак ще се върши;
Ка́квото посееш - това ще пожънеш и
старото все се повтаря под нова премяна.”

И ето — в древни времена, когато самите богове били изправени пред злощастие и гибел, в титаничен сблъсък със сили, немислими за простосмъртните — земите на Родозем били разтърсени от бедствия с нечувани размери. В онези дни голямо парче земя се отчупило от земите на Родозем и било понесено надалеч във Великия океан. На туй късче земя оцелели хора — предците на днешните жители на Вел'Дар. В продължение на стотици години тез народи живеели според древните обреди и клетвите, дадени още във времената, когато светът бил млад и още се вярвало, че божественото присъствие може да се усети сред смъртните.

Историята всичко познава и помни — как родовете воювали помежду си и проливали кръв за земята, честта и наследството, сетне се помирявали, едни за други се женели, потомство създавали, а подир туй сядали като равни край общите огньове и кръглите маси. Владетели се издигали и се сривали, зимите идвали сурови с глад и мор и прекосявали земите на острова. И все пак редът оставал непокътнат — нещо древно и невидимо някак държало света цял.
В сърцето на тоя ред се издигал величествен град — Старогор. Стар почти колкото Великия Ка́таклизъм! Древен духовен център, град на жреци, книжовници и пазители на старото знание. Зад неговите порти се съхранявали летописи на предци, обреди на родовете и истини за света, що с времето оставали непокътнати. Хората вярвали, че дорде Старогор стои, Вел'Дар не ще падне, и дълго време никой не се съмнявал в тия слова.

СТАРОГОР

Първата постройка, що била издигната там, представлявала храм, обграден от гъста и дълбока гора, в която живеел самият ѝ господар и пазител — лешият Старогор.

Навремето, още когато народите се установявали из териториите на острова, духовници от всеки род тръгнали на мисия да намерят отговор на онез въпроси, що простосмъртен не можел да прозре. Щом се срещнали с пазителя — Старогор, те го помолили за помощ и тогава той благородно им повелил част от територията си със заръката тъкмо там да издигнат храм, който да обединява вярата във всички Звездородни. Повелил им никога да не забравят своите корени, божествените жертви за опазването на Вел'Дар и традициите, що пазят спомена за делото им жив.

И тъй, жреците положили основите на храма и останали там, сред вековните гори, та да прекарат живота си в служба на Звездородните.

СВЕТАТА КЛЕТВА

Когато храмът най-сетне бил завършен, всички жреци били свикани да положат първата клетва. Тогава светкавица разцепила купола на дървения храм и ударила един от духовниците, на име Преслав. Попарени от страх, клетвоположниците счели туй за лоша поличба и помислили, че Звездородните осъдили делата им с неодобрение. Ала не щеш ли, Преслав се изправил, а в очите му още пълзели мълнии. Тогава след него се изправил и свидетелствал духовник на име Звездан и рекъл:

"*Да се разтури страхът във очите ви, да ликуват от празник душите ви! Че пред нас чудо се случи! Свидетели станахме на Перунова воля — да бъде избран тук сред нас първи Жупан!*"

Тъй Преслав станал първият Жупан — проводник и защитник на Светата клетва, а Звездан — първият Книжовник, пазител на знанието

и живата памет. В тоя ден се написала първата история в Старата книга — масивна колекция от томове и записки на всеки, що заемал позицията на Кńижовник в Старогор.

От тоя ден нататък, с благословията на лешия Старогор, светилището растяло. Мълвата бързо се разнесла из острова и семейства от всеки род изпращали своите деца да се учат на четмо, на писмо и на служба, а храмът и до днес е утвърден като свято място, посветено на Звездородните и издигнато в името на Кńлетвата, та да напомня, че вярата в боговете и равновесието на природата са онез, що пазят душите на смъртните.

Тогава била вписана и положена година първа.

ВЪЗХОД НА ВЕЛ'ДАР

След крайното установяване на родовете из териториите на острова, започнал период на възход. Разприте и войните бързо били изместени от желанието за мир и просперитет. Всеки род почитал пантеона на Звездородните, ала според бита и културата си избрал върховно божество, в името на което изпълнявали най-почитаните си годишни обреди и ритуали.

Земите на Вел'Дар преливали от плодородие и неизброими богатства. Горите раждали дивеч и дървен материал в изобилие, реките били пълни с риба, а нивите се огъвали под тежестта на житата. Заселниците от Седемте рода се трудили от изгрев до мрак, ала трудът им бил възнаграден — живеели в охолство и хамбарите рядко познавали гладни зими.

И тъй, век подир век, знанието на смъртните растяло. Мъдреците на Вел'Дар разгадавали тайните на числата и движението на небесните тела. С всяко ново откритие човешката ръка ставала по-силна, а животът на острова — по-лек. От кални землянки и кожени шатри народът се въздигнал до величествени домове от дъб и камък, а скоро над хоризонта се издигнали крепости, дворци и високи кули.

Прокарани били първите каменни друмища, над бурните реки се извисили сложни мостове, а с тях между родовете потеглили и керваните на търговците. Разменяли се редки подправки, фино тъкани платове, изкусно ковани оръжия, ловни кожи, инструменти и древни рецепти, пазени от поколения.

Ала не само занаятите процъфтявали. Звездобройците издигнали обсерватории по върховете на планините, дето следели волята на небесата, лечителите събирали тайните на треви и корени в големи лечебници, а в читалищата и залите на книжовниците се съхранявала паметта на света. Тъй Вел'Дар навлязъл в своя златен век — епоха на могъщество, знание и разцвет, каквато смъртните рядко познавали.

И все пак, най-възвишен останал Старогор и всички пътища водели до него. Старият дървен храм винаги бил отдаван на тогавашния Кни́жовник, чиято най-висша цел била да съхранява знанието в Кни́гохранилището — мястото, дето се пазела Старата книга и споменът за миналото.

В средата на Златния век, около тристотната година от установяването на Старогор и създаването на Светата клетва, в близост до първия храм бил издигнат нов, по-голям храм, в името на всички богове и най-вече на Перун. Ала всеки възход, казват, има своето падение. С времето Вел'Дар започнал да се променя. Жреците проповядвали, че таз охолия скоро ще се превърне в разхита, а с нея щял да настъпи упадъкът на Златния век. В един стар летопис все още личат следните слова:

„Охолията ще прерасне в забвение,
Божествен гняв нам ще стовари.
Земя ще забрави що значи памет, смирение,
от болест ще падат и млади, и стари.
Ще плъзне прокоба отвъд Родозем,
ще стовари връз нас свойто Проклятие,
ще плачат за милост и в нощи, и в ден,
дорде не си спомнят за старо заклятие.

Че в древни гори, сред порти солидни,
се крие знание и сила духовна,
сред книги и томове — вечни, старинни,
ще найдят надежда, посока съдбовна."

Ала подобно глас сред пуста ливада, тез слова били пренебрегнати лесно — и нищо чудно няма в туй, щом животът навред процъфтявал и трапезите били богато отрупани. Населението нараствало и заедно с туй родовете сякаш се затворили едни за други. Старогор останал пазител на спомена, ала останалите все по-рядко се връщали към него.

Постепенно започнала да се процежда забравата — обичаите се спазвали, ала без разбиране. Молитвите се изричали, ала липсвала вяра. Забравила се клетвата на предците — онази, що крепяла Вел'Дар като част от Великия Кръговрат. С отслабването на таз връзка настъпили тревожни дни за острова.

БЛИЗКО МИНАЛО

Първо дошли кошмарите. Жители на острова започнали да свидетелстват за тежки, задушаващи видения, необикновени и мъчни сънища. Всички говорели за подобни кошмари — че пропадали в бездната на самия мрак, от който не личало спасение. За безкрайни и мрачни гори и далечни шепоти на безтленни сенки. От страх мнозина отказвали да заспят, дорде не започнали да причуват гласовете и наяве. Жреци и знахари трудно намирали лек за душите им.

Природата също усещала, че злото приижда — реколтите ставали болни, не раждали плод. Вълците виели в пустите нощи, конете се плашели от безлюдните пътища и отказвали да продължават напред. По изгрев добитъкът отказвал да излезе от оборите, а птиците сякаш напуснали небето над Вел'Дар.

Сетне започнали да изчезват отделни люде, а подир туй — цели семейства. Търговци не достигали градове и села. Ловци не се връщали същите от дълбокия лес.

След залез хората заключвали вратите си, угасяли огньовете рано и се въздържали да приказват високо, от страх мракът да не ги чуе.

Не се минало много време и дошли нападенията. Оцелелите разказвали за сенки между дърветата и същества, що никой не можел да опише еднакво — едни се кълнели, че виждали високи черни фигури с човешки очертания, други говорели за изкривени тела, движещи се като зверове.

Трети твърдели, че чували гласовете на свои близки да ги зоват от тъмното. Скоро из Вел'Дар започнали да се носят слухове за таласъми, караконджули, духове и сенки, ала никой не знаел истинската природа на тез твари, тъй като не приличали на нищо, що вече било познато на света.

Тогава за пръв път хората започнали да говорят за Чумата. Никой не знаел що представлява тя — едни вярвали, че е болест. Други — че е проклятие, изпратено за да се изкупят стари грехове. Селищата постепенно опустявали, земята продължавала да е безплодна. Водата в кладенците миришела на гнило. Все повече родове губели надежда и напускали домовете си в търсене на спасение.

През туй време Старогор продължавал да стои като топос на съхраненото знание и традиции, ала дори там започнали да се усещат първите пукнатини в стария ред.

Старият Жупан, на име Славян, изчезнал по неизвестни причини и никой не говорел открито за участта му. Понесли се слухове, че бил тежко болен или загинал. Имало и такива, що вярвали, че е заминал отвъд пределите на Вел'Дар, та да търси отговори за случващото се. Каквато и да била истината, Старогор останал без своя водач тъкмо когато редът на острова почнал да се руши.

Неговият първороден син — Бран, заел мястото му като нов Жупан. До него плътно стоял и брат му — Владан, който помагал на новотитулования с каквото могъл.

VI

Ала и двамата били още млади, зелени, а връз плещите им внезапно паднала тежката съдба на целия остров. До Бран плътно стоял и Старият Книжовник, който станал и негов регент.

И макар мнозина да вярвали, че именно Книжовникът държи Старогор цял в тез мрачни времена, дори той не знаел цялата истина за случващото се. Старите книги мълчали или говорели със загадки, а обредите, що някога пазели реда, започнали да губят силата си.

Не се минали няколко години и се разнесла мълва из острова, че Книжовника се бил споминал. И тогава бил назначен и нов Книжовник — Синесий Кирил Старогорски, пръв приятел на Бран и Владан. И дорде тримата се опитвали да задържат остатъците от реда, родовете на Вел'Дар започнали масово да бягат натам. За хората туй било последната надежда и лъч светлина срещу настъпващия ужас.

ДНЕШНИ ДНИ

Старогор се превърнал в убежище — последната линия на защита. Ако градът паднел, нямало да остане нищо, що да спре Мрака да погълне острова.

След като оцелелите от Седемте рода се понесли към свещения град, черен воал се разстлал над острова, покривайки небосвода. Луната слабо личала, а звездите блещукали като умиращи стражи над Вел'Дар.

Колкото по-близо стигали към земите на Старогор, толкова по-силно усещали, че нещо ги следва. Онуй зло, що никой не могъл да разпознае, най-сетне се заявило пред всички — изродени човекоподобни сили на Мрака, с прокъсани пластове дрипи, вонящи на смърт. Те поваляли със своите остри нокти онез злощастници, що се изпречвали на пътя им.

Стотици хиляди витязи паднали покосени в боя. След тях — жреци и знахари, що се мъчели да извеждат телата на жертвите. Нарекли слугите на злото "Бесове".

Ала още в първите дни започнали да разпознават нещо нередно — смърт не настъпвала. Онези, що падали в боя, кървели и стенели като живи. Ала след време телата им отново се изправяли и в тях сякаш вече не обитавала душа. Погледите им били празни и помътнели, движенията — бавни и неестествени, а кървящите рани личали по плътта им тъй, сякаш самият живот се крепял на последната си нишка. Ала какъв живот било туй? Понякога изпадали в пристъпи и трудно можели да бъдат удържани, пък рядко се повлиявали от билка или молитва.

Хората нарекли туй състояние „Лунатизъм“, що държи ги тук тялом, ала душата се лута из мрачни кошмари. В началото мнозина били изоставени на милостта на боговете сред опустелите пътища, понеже никой не знаел що за проклетва е застигнала острова. Други били оковани и връзвани в клетки, дорде се намери лек.

Ала колкото и страшна да била напастта, жреците не преклонили глава пред Мрака. Те първи разбрали онуй, що се било казало из древните писания — че ще настъпи съдбовен ден, що ще отвори порти за Проклятие свише и Кръговратът ще бъде прекъснат. Подир половин луна безсънни нощи, молитви и отчаяни опити, те най-сетне достигнали до една съществена истина — осем били кошмарите, що терзаели оцелелите от нападение на Бесовете, и всеки от тях носел различна щета над плътта и душата.

Тогава знахарите сътворили осем нови билкови смеси — мехлеми, отвари и запарки от редки треви и корени, чрез които лекували гноящите рани, треската, отровите и вътрешната разруха на тялото. Ала плътта сама не можела да върне човека от ръба на безумието и тогава жреците отново се обърнали към боговете. Те получили видения и написали свещени наричания — древни слова, чрез които можели да повикат блуждаещата душа обратно към света на живите и да я изтръгнат от лапите на кошмара.

Тъй станало ясно, че нито жрецът, нито знахарят могат сами да надвият проклетата. Без единия душата оставала изгубена, а без другия — плътта загивала.

VIII

Всяка дружина, останала без жрец или знахар, се считала за обречена. А с времето било разкрито и най-страшното — онези, що не били изцелени до седмата нощ, преминавали отвъд всяко спасение. Душата им угасвала напълно, а телата им се превръщали завинаги в Бесове.

Изминало време, колкото една луна да извърви своя небесен път, и в двадесет и втората вечер на шестия месец първите оцелели започнали да приижда към Старогор. Подир тях дошла втора дружина, сетне трета. Всички носели по лицата си белезите на дълъг ужас и безсънни нощи.

Разказвали, че в началото на похода били хиляди — витязи, жреци, знахари, млади и стари, ала до града-убежище достигнали едва шепа. Немалко от дружините били нападнати повторно от бесовете още из околията на Старогор. В страха си мнозина захвърляли каруци, оръжия и припаси край пътищата, само и само да не бъдат забавени. Последните бегълци преминали през портите на града едва по изгрев.

Старогорци разпределили изтощените люде по домовете си, нахранили ги, напоили ги и им дали подслон, та поне за кратко да намерят покой след преживения ужас.
Целия ден градът мълчал необичайно тихо. Само местните разгласяли от къща на къща, че с настъпването на вечерта щяло да се проведе събрание на Мегдана. По заръка на жупана Бран, щом часовете ударели осмия вечерен час, всички били призовани да се явят пред народа на Старогор.